

Hold

március

Észlelő	R	L	HK	F	Műszer
Babolcsai Tamás (Balatonkenese)	-	1	-	-	16 T
Dóczi Ottó (Budapest)	-	-	-	4	20 T
Farkas László (Budapest)	-	-	-	1	10 L
Fülöp József A. (Bóly)	2	2	-	-	10 T
Flórió Lajos (Budapest)x	1	1	-	-	5,8 L
Glász Gábor (Környe)	-	-	2	4	15 MC
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)x	1	1	-	-	16 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	2	6	28	-	5 L
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	1	-	-	-	5 L
Patak Ákos (Pécs)x	1	1	-	-	6,3 L
Réti Lajos (Győr)	1	1	-	1	10 T
Szabó Rita (Balatonfűzfő)	-	1	2	-	5 L
Szántó Szabolcs (Hidas)x	1	1	-	-	15,5 T
Szeiber Károly (Budapest)	-	2	-	-	14,6 T
Szentaskó László (Budapest)	1	1	-	-	5 L
Vicián Zoltán (Héhalom)	6	6	2	4	20 T

Rövidítések: R=részletrajz, L=szöveges leírás, HK=holdkráter keresztmetszet, HF=holdfázis, F=fotografikus észlelés, T=tükrös távcső, L=lencsés távcső, S=légköri nyugodtság, T=légköri átlátszóság. A észlelő neve után álló "x" új megfigyelőre utal.

Összesen: 16 észlelő 89 megfigyelést végzett.

Továbbra is népszerű a holdészlelés, amit a rekordszámú 16 észlelő és a beküldött sok adat is jelez. Új észlelőket is köszönhetünk rovatunkban (nevük után x—jel áll), reméljük, a továbbiakban is rendszeresen fognak adatokat küldeni, de természetesen a régebbi megfigyelők beszámolóit is várjuk, annál is inkább, mivel a melegebb hónapok jó észlelési körülményeket biztosítanak.

Ismét sok szép fénykép érkezett, melyeknek jelentőségét a sok részleten és rögzített alakzaton kívül növeli, hogy egyes holdkráter-keresztmetszet programban szereplő kráterek árnyékkal való borítottsága is meghatározható segítségükkel. Glász Gábor 150/2250-es Meniscassal kitűnő felbontású képeket készített. Az egyiken az Atlas, Hercules, Cepheus, Franklin és környezetük látható. Dóczi Ottó is szép felvételekkel jelentkezett, melyeket 200/1260-as Newton-reflektorral készített. Jó megvilágítási helyzetben sikerült rögzítenie az ismert Theophilus-Catharina-Cyrellus kráterhármast. Egy másik képen pedig a Posidonius-Serpentin-Ridge-Plinius vidék látható. Külön érdekesség, hogy ezen a képen jól látszik a Jansen kráter és a Jansen B-től DK-re levő dóm. A hónap legszebb holdfotóját Farkas László készítette. Március 27-i felvételén a Clavius, Moretus,

Blancanus, Longomontanus, Wilhelm, Heinsus és Cichus alakzatok legkedvezőbb megvilágítását sikerült "elcsípnie". Gratulálunk a szépen kidolgozott fotóhoz! Várjuk a további fotós eredményeket, és kérjük, hogy a képek szokásos adatain kívül mindenki sorolja fel a kidolgozási, hívási adatokat is.

Időközben újabb fordítások készültek a holdészlelési témában, amelyeket folyamatosan teszünk közzé különkiadványainkban. Ezúton is köszönjük a fordítókat (Farkas Ernő, Földesi Ferenc, Horváth Ferenc, Piriti János és Szentmártoni Béla) segítségét.

Most következzen szokásos válogatásunk az észlelésekből. Ismételten csak azt mondhatjuk, hogy nagyon nehéz eldönteni, hogy éppen melyik rajzot vagy leírást közöljük. Így elnézést kérünk azoktól, akiknek külön nem tudjuk közölni észleléseit, de természetesen minden adat bekerül adatbankunkba. Tervezzük, hogy a debreceni CSBK-találkozón tablókon mutatunk be fotókat, rajzokat rovatunk anyagából.

Szöveges leírások

CLAVIUS kráter és környéke 14°W 58°S

1988.03.26. 19:10 UT; HF= 08 nap 17 ó. 08 p. 58/400 refraktor S= 7 T= 4
50x: Könnyen látható hatalmas kráter, elliptikus alakú. Falán két kráter helyezkedik el, a nagyobb a Rutherford, a kisebb a Porter. Belsejében a Rutherfordtól íveltlen (Semjakin-szabály szerint) három, egyre kisebb méretű kráter. A Claviustól D-re a szintén nagyméretű Blancanus látható, de NY-i falának kivételével még az egész árnyékban van. Ettől D-re is látható egy mélyedés, de ez is még árnyékkal fedett. Jól látszik még DK felé a nagyméretű Moretus is, melynek feltűnő árnyékot vető központi csúcsa van. (Flóré Lajos)

VLACQ kráter és környéke 39°E 53°S átmérő: 89 km

1988.03.23. 18:05 UT HF= 05 nap 16 ó. 03 p. 100/900 refl. S= 6 T=5
180x: Közepes méretű kráter a Hold DK-i részén. Közvetlenül mellette, tőle D-re található a Rosenberger, de ezt nem rajzoltam. A Vlacq alakja ellipszis, a perspektívikus torzulás miatt. Központi csúcsa egy nagyobb, közepes magasságú dombból és a tőle D-re levő egészen apró, alig látható csúcsok sorozatából épül fel. A főcsúcs árnyéka nem túl erős, de elnyúlt. A kráter aljzata a kisebb egyenetlenségektől eltekintve sík, intenzitása helyenként változó. Jól mélyebben fekszik, mint a környező vidék. A fal alig észrevehetően "magasodik" a környezet fölé, de befelé mély. A külső magasság NY-on valamivel feltűnőbb. A fal vetett árnyéka erős, széle szabálytalan. D-en a fal felében kiemelkedéseket láttam. Ezeknek Nap felé eső része már megvilágított. A Vlacq környezete kráterekben gazdag. Közvetlenül NY-ra 4 sűrűn összezsúfolt kráter helyezkedik el (Homel és C, B, O). K-re egy nagyobb kráteret figyeltem meg. A Vlacq-ot számos egészen apró, alig látható kráter övezi. (Fülöp József A.)

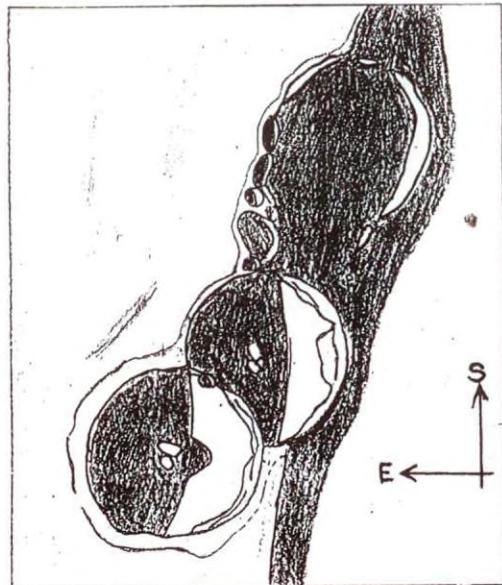
Vlaccq kráter

1988.03.23.
 18:05 UT
 HF= 5 n.16 ó. 3 p.
 100/900 reflektor
 180x
 S= 6 T= 5
 Fülöp József A.
 (Bóly)

Heinsus kráter

1988.03.27.
 17:33 UT
 HF= 9 n. 15 ó. 31 p.
 100/900 reflektor
 180x
 S= 5 T= 3
 Fülöp József A.
 (Bóly)

Theophilus-Cyrrillus-Catharina

1988.03.23.
 HF= 5 n. 16 ó. 48 p.
 200/1500 reflektor
 125x
 S= 7 T= 3-4
 Vicián Zoltán (Héhalom)

RIMA ARIADAEUS

1988.03.24. 20:30 UT HF= 6 nap 18 ó. 28 p. 50/540 refr. S=7 T=4

135x: Könnyen látható, bár tudni kell, hogy hol kell keresni. Éppen kedvező megvilágításban, szépen látszó szakadék, sötét belsővel, bár egyes részein mintha világos "fal" is látszana. Teljes hosszában végigkövethető az Ariadaeustól egészen a Hyginus Z jelű alakzatig, ahol már erősen megközelíti a terminátort. Közben "elhalad" több kisebb kráter mellett és átszel kisebb hegyeket, kiemelkedéseket, így a Silberschlag és S.-A jelű kráter közti részt is. A Hyginus Z jelű alakzatnál egy része elágazik D felé. Igen érdekes ez a hosszan elnyúló és követhető szakadék. Vajon nagyobb távcsővel miként látszik ugyanilyen megvilágításban? (Kocsis A.)

PLINIUS kráter 24° E 15°N átmérő: 43 km; mélység: 2320 m

1988.03.23. 19:05 UT HF= 5 nap 17 ó. 3 p. 200/1500 reflektor S= 7 T=3-4

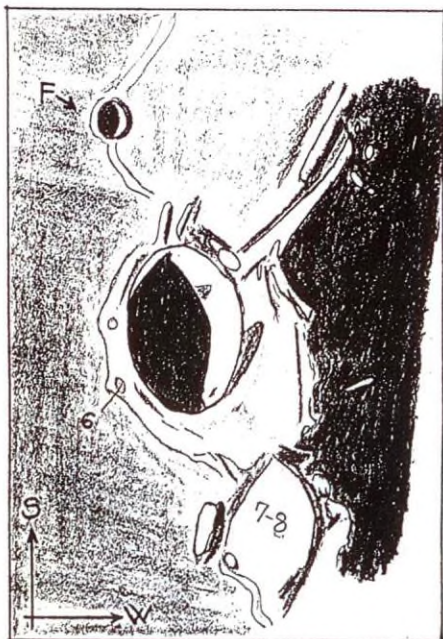
125x: Feltűnő, nagy kráter a M. Serenitatis és a M. Tranquillitatis találkozásánál. A kráterbelső teljesen árnyékban van, így a központi csúcsot nem látni. Alakja majdnem teljesen kör, a belső pereme valamivel élesebben csipkézett. Tőle D-re látható két félkör alakú kiemelkedés, amelyek semmilyen árnyékot nem vetnek, falaik szabálytalanul csipkézettek. A két félkör alakú kiemelkedés D-i végei között egy kicsi, domszerű kiemelkedés, amely erős árnyékot vet. Ez valójában a D jelű kráter, de mivel éppen a terminátoron van, azért mutatja ezt a domszerű megjelenést. A P.-tól É-ra két repedés látható, amelyek majdnem egymásba érnek. A délebbinek a NY-i vége krátterszerű, két világosabb fal vesz körül egy kb. 0,5 intenzitású, árnyékkal teli mélyedést. A két fal kb. 4-es intenzitású, tőlük É-ra egy 4,5 intenzitású sötét csík látszik. ÉK-re látszik a kör alakú, kisebb, alacsonyabb falú Dawes kráter, szintén majdnem teljesen árnyékkal borítva.. (Vicián Zoltán)

THEOPHILUS-CYRILLUS-CATHARINA átmérő: 100/93/97 km

1988.03.23. 17:00 UT HF= 5 nap 14 ó. 58 p. 155/1500 refraktor S= 6 T=4

274x: Ebben a fázisban ez a legszebb alakzat, a kráterhármas majdnem a terminátoron fekszik. A T. belsejének felét árnyék fedi. A kettős központi csúcs jól látható, árnyéka beleolvad a kráterfal által vetett árnyékba. A C. teljes belsejét árnyék fedi, csak a kettős központi csúcs látszik, ennek kettéválását már 150x-óssal is jól látni. A C. egész belsejét árnyék fedi, így semmi részlet nem látszik a kráterfalon belül. Tőle D-re jól látszik a C jelű és a Polybus és N jelű krátere. Éppen a terminátoron van a Rupes Altaí is, így igen feltűnően látszik! (Szánthó Szabolcs)

KOCSIS ANTAL

Aristachus kráter

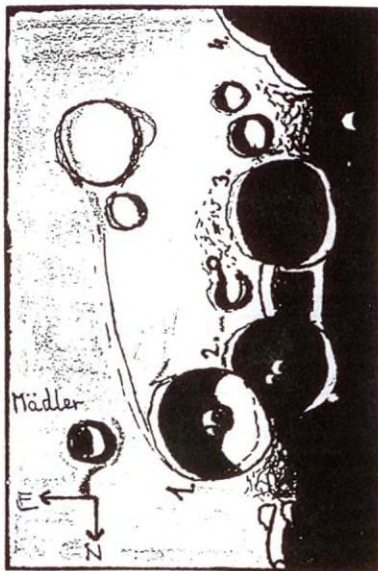
1988.03.29. 18:10 UT

HF= 11 n. 17 ó. 8 p.

50/540 refraktor, 135x

S= 8 T= 4

Kocsis Antal (Balatonkenese)

Theophilus-Cyrillus-Catharina

1988.03.23. 17:00 UT

HF= 5 n. 14 ó. 58 p.

155/1500.reflektor, 274x

S= 6 T= 4

Szántó Szabolcs (Hidas)

A METEOR KORÁBBI ÉVFOLYAMAINAK MEGRENDELÉSE

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy szerkesztőségünkötől kedvezményes áron megrendelhetők a Meteor korábbi évfolyamai. A következő évfolyamok rendelhetők meg:

1981 (30 Ft), 1982, 1983, 1984 (40-40 Ft), 1985 (50 Ft), 1986 (60 Ft), 1987 (150 Ft). Felhívjuk a figyelmet, hogy a 86/1-es és a 87/1-es számok teljesen elfogytak, a 87/4-es számból pedig csak borító nélküli példányokkal rendelkezőnk. Az említett évfolyamok piros pénzes-

talványon rendelhetők meg az Uránia Csillagvizsgáló címén (1016 Budapest, Sán u. 3/b). Kérjük, hogy az igénylők pontosan tüntessék fel az utalvány hátoldalán az összeg rendeltetését. A magas postai díjak miatt legalább 100 Ft összegű igényléseket elégíthetünk csak ki.

CÍMVÁLTOZÁS

Dalos Endre értesíti levelezőpartnereit, hogy címe megváltozott: 7030 Paks, Épitők u. 22.